852/10

Den 4. oktober 2010 blev i sag nr. 77.214:

xxxx xxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har livsforsikring i Danica Pension, klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at yde præmiefritagelse og udbetaling af ydelser ved tab af erhvervsevne.

Selskabet har bevilget præmiefritagelse og udbetalinger ved tab af erhvervsevne fra den 22/3 2007 til den 1/4 2008. Selskabet har afvist at yde forsikringsdækning for tiden herefter med henvisning til, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen giver ret til præmiefritagelse og udbetaling af ydelser, såfremt klagerens erhvervsevne som følge af sygdom eller ulykke nedsættes til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne. Der er en karensperiode på tre måneder.

Klageren, der er født i 1956, er uddannet typograf, men har ikke brugt sin uddannelse siden 1989. Efterfølgende har han taget en supplerende IT-uddannelse, men har siden 2004 arbejdet som postbud, fra hvilket job han blev sygemeldt den 29/12 2006 og pr. 31/5 2007 opsagt på grund af slidgigt i ryggen.
Den 3/10 2008 har klageren indgivet anmeldelse af sygdom/ulykkestilfælde til selskabet, og som svar på, hvilken sygdom eller helbredsmæssige gener sygdommen giver,

har han oplyst, at han ud over slidgigt i lænden har lændehvirvler, der "låser", og at han lider af depression.

Selskabet har til brug for sagens behandling indhentet diverse lægelige journaler og kommunale akter.

I psykiatrisk speciallægeerklæring af 2/11 2008 udarbejdet af speciallæge er bl.a. anført:

"**Objektivt psykisk**
[Klager] er ved samtalen i forbindelse med speciallægeundersøgelsen vågen, klar og orienteret i tid, sted og egne data. Hans udseende er sv.t. alderen. Han er alderssvarende klædt og i det ydre i øvrigt upåfaldende. Han fremtræder en smule træt og opgivende. Er i stand til at gennemføre hele anamnesen på neutral vis, han bliver ikke grådlabil eller irritabel på noget tidspunkt. Han fremtræder således neutral af stemningsleje. Der er ingen latenstid. Fremtræder med normal psykomotorik. Han har ind imellem svært ved at svare helt klart på spørgsmålene, idet han tydeligt ind imellem er præget af koncentrationsbesvær, der giver sig udtryk i, at han har svært ved at vælge det rigtige svar. Han fremtræder under samtalen ikke deprimeret eller manisk. Han fremtræder normalt begavet og ikke påvirket af alkohol eller medicin. Der er normal formel og emotionel kontakt. Han fremtræder ikke psykotisk eller selvmordsfarlig.

Konklusion
…
Ved nærværende undersøgelse er der anamnestisk tegn på, at [klager] har haft tilbagevendende korte depressive episoder igennem en stor del af sit liv. Dette blev konstateret af speciallæge i psykiatri … i 1998, hvor [klager] blev sat i medikamentel stemningsstabiliserende behandling med Lamotrigin, der umiddelbart stabiliserede tilstanden.

Han har dog i dagligdagen vedvarende koncentrations- og hukommelsesproblemer som kan være en komplikation til mange år med korte tilbagevendende depressive episoder. Som beskrevet i erklæringen har han tillige vedvarende kognitive vanskeligheder i form af manglende koncentrationsevne og hukommelse, han udtrættes hurtigt. Han har vedvarende depressive symptomer i form af manglende energi, håbløshed, i perioder selvmordstanker, selvbebrejdelser, ringhedsfølelse, søvnproblemer. Han har en meget lav stress tærskel med en deraf følgende manglende evne til at kunne modulere sine følelser, hvorfor han, når han er i nære relationer med fx sin samlever, kan blive impulsiv og vred, når han ikke føler sig forstået.

[Klager] har tillige kropslige symptomer, specielt fra lænderyggen, der giver sig udtryk i, at han i dagligdagen har svært ved at sidde og stå i længere tid ad gangen.

På baggrund heraf vurderer jeg, at [klager] pga. sin psykiske lidelse, personlighedsmæssige konstellation og fysiske vanskeligheder vedvarende er sårbar i en grad, at jeg ikke vurderer, at han ville kunne fungere på arbejdsmarkedet. [Klager] er nu 52 år. Min vurdering er, at hverken hans depressive symptomer eller hans personlighedsmæssige struktur og de deraf følgende problematikker ikke vil kunne bedres ved yderligere behandlingstiltag. [Klager] har således en varig lidelse og jeg vurderer, at de behandlingsmæssige muligheder er udtømte."

Af ortopædkirurgisk speciallægeerklæring dateret 20/1 2009 udarbejdet af professor, overlæge, dr. med. fremgår bl.a.:

"**Konklusion**
Samlet finder man

1. at forsikrede har en ryglidelse af typen spondylosis lumbalis L4/L5 og L5/S1 (slidgigt i ryggen) samt depressio mentis, tractata (behandlet tendens til depression).
2. Det findes ud fra den objektive undersøgelse relevant at forsikrede ikke er i stand til at foretage væsentlige fysiske funktioner - herunder stående funktioner og siddende funktion. En større præcision i slidgigtbetingede forandringer, en kvantitering heraf ville være ønskelig.
3. Der findes en acceptabel sammenhæng mellem forsikredes opfattelse af skånebehovet og den kliniske undersøgelse, idet der rent faktisk findes en betydelig ryglidelse, om end uden påvirkning af nervefunktionen fra lænderyggen til benene. Forsøgte er dog i stand til at cykle og gå, hvilket måske kunne bruges erhvervsmæssigt.
4. Man finder at forsikrede bør undersøges bedre somatisk. Føler, at han psykisk er inde i en stabil periode, men at ryglidelsen blusser op i et så betydeligt omfang, at en undersøgelse med MR-skanning og fornyet funktionsrøntgen er indiceret for at kunne kvalificere en evt. behandlingsmulighed."

I specifik helbredsattest i Kommunens ressourceprofil hedder det:

"SPECIFIK HELBREDSATTEST d.26.5.2008:
Status er at [klager] ikke er klar til arbejde. I sidste konsultation kommer det frem at han egentlig er noget i krise / depression over sin tilstand. Han er ved at give op under presset . Han har erkendt at han nok i flere år har gået i den tilstand.
Så man kan sige at der er kommet en erkendelse oven i de andre fysiske problemer
Mph ryggen er tilstanden uændret. Han har det ok i lænden, men der er smerter i siderne. Det forsvinder ikke kan ikke holde ud af stå eller sidde i lang tid. Han bliver f.eks. smadret i ryggen af støvsugning. Han tager ikke medicin for ryggen nu. Det har han gjort før, men det hjælper ham ikke. Behandlingsmulighederne er udtømte for disse symptomer.
Han kan ikke tåle monotont fysisk arbejde kan ikke være i en stilling i lang tid. Pga slidgigten er svært. Han kan ikke arbejde under pres stress , det gør ham blokeret mister hukommelse indlæringsevne. Blokerer. Fungerer ikke på en arbejdsplads i samarbejde. Jeg tror at [han] ikke kan bestride et job på ordinære vilkår ufaglært/ faglært. Jeg synes man må overveje førtidspension.
Han er aktuelt henvist til psykiater nu og han starter behandling, snarest inden for uger."

Endvidere fremgår af Kommunens ressourceprofil:

"**Dato: Beskrivelse:**
28/11/08
Pgl. har mistet modet i ft. arbejdsmarkedet. Pgl. mener sig end ikke i stand til at deltage i en arbejdsprøvning. Pgl. vurderer, at han efterhånden har det bedst ved at gå hjemme og passe sig selv. Pgl. har haft mange nederlag på arbejdsmarkedet.

Pgl. ønsker, at der på ny undersøges evt. muligheder for førtidspension."

Pr. 1/2 2009 er klageren blevet tilkendt førtidspension af kommunen.

Ved afgørelse af 23/2 2009 afviste selskabet at bevilge præmiefritagelse og at udbetale ydelser ved tab af erhvervsevne efter den 1/4 2008.

Klageren er utilfreds med selskabet afgørelse og har efter indsigelser over for selskabet ved skrivelse af 29/10 2009 ved sin advokat indbragt sagen for nævnet med påstand om præmiefritagelse og udbetaling af ydelser ved tab af erhvervsevne. Klagerens advokat har til støtte for påstanden i skrivelse af 6/11 2009 vedlagt klageskemaet til nævnet anført:

> "Som det fremgår af vedlagte, er min klient tilkendt førtidspension pr. 01.02.2009.
>
> Ligeledes vedlægges kopi af skrivelse af 15. juli 2009 fra Sampension, hvoraf det fremgår, at dette selskab har bevilget præmiefritagelse og udbetaling af invalidesum og invaliderente, og det skal hertil bemærkes, at også i forhold til dette selskab skal arbejdsevnen være nedsat til under 2/3.
>
> Det gøres gældende, at min klients arbejdsevne er nedsat til under 2/3, hvilket fremgår af de lægelige og sociale akter.
>
> Min klient har både en fysisk ryglidelse, hvor der er konstateret slidgigt i lænderyggen, samt en meget svær psykisk lidelse.
>
> Som det fremgår af korrespondancen, er Danica Pensions lægekonsulent ikke enig i speciallægernes vurdering, og min klient har stillet forslag om indhentelse af en ny psykiatrisk speciallægeerklæring, hvilket Danica Pension dog har afslået.
>
> Selv om Danica Pensions vurdering er en selvstændig vurdering på baggrund af de lægelige oplysninger, mener jeg, at det er afgørende, at kommunen har tilkendt førtidspension og således har vurderet arbejdsevnen som varigt nedsat i et sådant omfang, at der ej heller er grundlag for arbejde i fleksjob eller anden støtteordning. I den forbindelse bemærkes, at det er særdeles vanskeligt at få tilkendt førtidspension, og at man skal være fuldstændig uden arbejdsevne for at få tilkendt førtidspension.
>
> Også min klients anden erhvervsudygtighedsforsikring har bevilget dækning, og der er her bevilget dækning ud fra de samme oplysninger og ud fra de samme kriterier.
>
> Danica Pension står således alene med sit standpunkt, hvor både speciallægeerklæringerne, kommunen og Sampension har vurderet arbejdsevnen varigt nedsat."

Selskabet har i svarskrivelse af 24/11 2009 til nævnet anført:

> "Til klagen skal vi anføre, at vi fastholder den trufne afgørelse.
>
> Når vi modtager en anmeldelse ved erhvervsudygtighed, vurderer vi til at starte med, om den forsikrede er ude af stand til at arbejde i sit nuværende erhverv, i dette tilfælde som postbud. I en midlertidig periode på maksimalt 18 måneder fra 1. sygedag, vurderer Danica

Pension forsikredes erhvervsevne i forhold til hans eget erhverv. Når tilstanden har stabiliseret sig i et sådant omfang, at den fremtidige erhvervsevne kan vurderes, foretager Danica Pension en vurdering af forsikredes længerevarende erhvervsevne.

I modsætning til vurderingen i forbindelse med midlertidig tab af erhvervsevne er vurderingen ikke længere begrænset til, om [klager] kan arbejde som postbud eller ej. Kort sagt ser vi på, hvad en erhvervsdygtig person med tilsvarende alder, uddannelse m.m. kan tjene. Hvis sygdommen betyder, at han har mistet mere end 2/3 af denne indtægt, er han berettiget til udbetaling ved tab af erhvervsevne og fritagelse for indbetaling.

Sagens helbredsmæssige akter har flere gange været vurderet af Danica Pensions ortopædiske og psykiatriske lægekonsulenter, der samlet vurderer, at [klagers] generelle erhvervsevne er nedsat til omkring halvdelen.

Vores ortopædiske lægekonsulent konkluderer blandt andet ud fra lægeerklæringen fra overlæge … (bilag …), at der er tale om en moderat gigtlidelse i lænden. Der er muskulære gener, men ingen tegn til nervepåvirkning. Det fremgår af erklæringen fra … at: 'Der er indskrænket bevægelighed i lænderyggen ved foroverbøjning og især ved sidebøjning, hvor der er smerteudløsning ved sidebøjning til begge sider'. Videre skriver … i konklusionen, at der ikke er påvirkning af nervefunktionen fra lænderyggen til benene, samt at [klager] erhvervsmæssigt vil kunne udnytte, at han er i stand til at cykle og gå. På side 2 fremgår under punktet 'Ad psykisk tilstand', at [klager] 'føler sig lidt skrøbelig, let stressbar. Ikke egentlig depressiv'. Under punktet 'Ad daglige funktioner' fremgår det blandt andet, at [klager] 'klarer de fleste daglige funktioner selv - det vil sige indkøb, madlavning og rengøring, men har også hjælp af sine store drenge. Ingen særlige problemer med bilkørsel. Klarer at gå i skoven, også i ujævnt terræn'. Vores ortopædiske lægekonsulents samlede vurdering er, at med de helbredsmæssige begrænsninger og skånebehov han har, burde kunne varetage et ikke rygbelastende arbejde på omkring halv tid.

Med hensyn til den psykiske tilstand, vurderer vores psykiatriske lægekonsulent med udgangspunkt i lægeerklæringen fra speciallæge … (bilag …), at der er beskrevet nogle ukarakteristiske anfald med ændringer i den følelsesmæssige indstilling til omgivelserne ledsaget af afmagt og angst. Disse bliver tolket som udtryk for korte tilbagevendende depressive episoder. Dog er der god effekt af den medicinske behandling, således at problemet efterfølgende har drejet sig om, hvad der kan betegnes som en vedvarende stressfølsomhed medførende en tendens til let at reagere med nedtrykthed og en oplevelse af at være såret. Alt sammen forbundet med hovedpine, lavt selvværd og grådtendens. Lægekonsulenten sammenfatter til sidst, at den objektive psykiatriske undersøgelse, fraset episodisk koncentrationsbesvær, i det væsentlige er fuldstændig normal. Danica Pensions lægekonsulent er således ikke enig med … i, at [klager] ikke vil kunne fungere på arbejdsmarkedet. Det er vores opfattelse, at [klager], med de rette skånehensyn til ryglidelsen, vil kunne bestride et rutinepræget arbejde i et trygt miljø på lige omkring halv tid. Endvidere skal det bemærkes, at [klager] rent faktisk på trods af sin psyke har klaret sig på arbejdsmarkedet indtil sygemelding på grund af rygsmerter i 2006.

Det faktum at [klager] er tilkendt førtidspension fra kommunen efter reglerne i lov om social pension, har ingen betydning for vores vurdering af den generelle erhvervsevne. Kommunen vurderer arbejdsevnen med udgangspunkt i ressourceprofilens 12 elementer, hvor helbredet kun er det ene element. Det bemærkes i den forbindelse, at kommunen ved vurderingen af helbredsforhold inddrager borgerens opfattelse af eget helbred, jævnfør Socialministeriets arbejdsevnemetode side 40. Ved vores bedømmelse er det alene helbredstilstanden der skal vurderes. Af ressourceprofilen (Bilag …) fremgår det således, at kommunen har lagt

vægt på barrierer i forhold til blandt andet 'Personlige kompetencer til at indgå i sociale og jobmæssige relationer' (side 1 og 2), 'Arbejdsrelevante ønsker' (side 3) og 'Arbejdsidentitet' (side 3).

Ligeledes har det forhold at [klager] modtager udbetaling fra Sampension ikke betydning ved vurderingen. Jf. blandt andet Ankenævnets kendelse 63.642.

Vi fastholder således vores afgørelse, idet [klager] ikke har dokumenteret, at hans erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller mindre i ethvert erhverv."

Selskabets skrivelse har givet klagerens advokat anledning til at følgende bemærkninger i skrivelse af 8/12 2009:

"Det fremgår af Danica Pensions skrivelse side 2, 4. afsnit, at man ser på 'hvad en erhvervsdygtig person med tilsvarende alder, uddannelse m.m. kan tjene. Hvis sygdommen betyder, at han har mistet mere end 2/3 af denne indtægt, er han berettiget til udbetaling ved tab af erhvervsevne og fritagelse for indbetaling.'

Nogenlunde den samme passus er nævnt i forsikringsbetingelserne, nemlig regulativ for præmiefritagelse og invalideydelse, hvor det fremgår af § 2: 'Nedsættelse af erhvervsevnen, der berettiger til præmiefritagelse og/eller udbetaling af invalideydelse, foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til - bedømt under hensyn til hans nuværende tilstand, hans uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.'

Det ser på baggrund af ovenstående ud til, at man skal bedømme sagen under hensyntagen til nuværende tilstand, uddannelse og mulighed for indtægt.

I Danica Pensions argumentation er der imidlertid alene foretaget en vurdering af de helbredsmæssige gener. Der er foretaget en vurdering af lægeerklæring fra … og en vurdering af psykiater … speciallægeerklæring. På baggrund af disse to erklæringer er det Danica Pensions opfattelse, at min klient burde kunne bestride et ikke-rygbelastende arbejde på omkring halv tid. Når den psykiske situation kommer med, er det den samlede vurdering, at min klient vil kunne bestride et ikke-rygbelastende arbejde på omkring halv tid i trygge omgivelser.

Det fremgår desuden af Danica Pensions skrivelse side 3, 3. afsnit midt: 'Ved vores bedømmelse er det alene helbredstilstanden, der skal vurderes.'

Der ses således ikke at være overensstemmelse mellem de faktorer, man skriver i forsikringsbetingelserne, man vil lægge vægt på, og de faktorer som Danica Pension rent faktisk har lagt vægt på. Af forsikringsbetingelserne fremgår, at man vil lægge vægt på dels alder, uddannelse og mulighed for indtægt, mens Danica Pension rent faktisk kun vurderer helbredstilstanden.

Danica Pension nævner, at man ikke er bundet af kommunens afgørelse om førtidspension, og man er ej heller bundet af, at Sampension har tilkendt erstatning. Det er som udgangspunkt korrekt, at Danica Pension ikke er bundet af andre forsikringsselskabers vurdering, men hertil skal dog siges, at tilkendelse af førtidspension bør indgå i vurderingen. I den forbindelse skal jeg henvise til den omstændighed, at en kommune ved at tilkende en person

førtidspension har vurderet dels på grund af helbredsmæssige oplysninger og dels på grund af en arbejdsprøvning, at vedkommende person har en varigt nedsat erhvervsevne. Hvis kommunen vurderer, at der er en erhvervsevne af et vist omfang, bliver man ikke tilkendt førtidspension, men får i stedet tilkendt fleksjob, hvis der er mulighed for, at en person kan varetage et arbejde på nedsat tid med visse skånehensyn. I nærværende sag har kommunen vurderet, at min klient ikke er i stand til at varetage noget arbejde, ej heller på nedsat tid eller med de rette skånehensyn.

Ligeledes har Sampension vurderet, at erhvervsevnen er nedsat til under 2/3. Sampension har anvendt de samme lægelige og sociale oplysninger, som har været forelagt for Danica Pension.

Afslutningsvis vedlægges uddrag af de sociale akter vedrørende helbredsmæssige forhold (side 7-11), hvor der fra kommunens side er en beskrivelse af de helbredsmæssige forhold på baggrund af de lægelige akter. Kommunens lægekonsulent har afslutningsvis på side 11 anført, at hans vurdering er følgende: 'På baggrund heraf vurderer jeg, at [klager] på grund af sin psykiske lidelse, personlighedsmæssige konstellation og fysiske vanskeligheder vedvarende er sårbar i en grad, at jeg ikke vurderer, at han ville kunne fungere på arbejdsmarkedet ... [Klager] har således en varig lidelse, og jeg vurderer, at de behandlingsmæssige muligheder er udtømte.'

Ovennævnte bemærkninger bedes inddraget i vurderingen af sagen."

Til advokatens skrivelse er selskabet fremkommet med følgende kommentarer i skrivelse af 22/12f 2009:

"Advokat … henviser i sit brev til forsikringsbetingelsernes bestemmelser om evnen til at tjene penge, i forhold til at vi alene vurderer helbredstilstanden. Det er korrekt, at vi først og fremmest vurderer, om den forsikrede har været ude for et ulykkestilfælde eller er blevet ramt af sygdom. Herefter vurderer vi, om der af den grund er tale om en erhvervsevnenedsættelse, og endelig om den forsikrede på grund af sygdommen/ulykkestilfældet har mistet sin evne til at tjene penge. I den forbindelse må vi henvise til vores brev fra den 24. november 2009, hvor vi skriver, at det er vores vurdering, at [klager] burde kunne varetage et ikke rygbelastende arbejde på omkring halv tid. Med andre ord mener vi, at han vil være i stand til at tjene ca. halvdelen af, hvad en erhvervs- dygtig person med tilsvarende alder, uddannelse m.m. er i stand til at tjene.

Advokat … henviser endvidere til, at [klager] er tilkendt offentlig førtidspension, og at dette bør indgå i vurderingen, samt at han er bevilget udbetaling fra Sampension. I den forbindelse må vi igen henvise til vores brev fra den 24. november 2009.

Oplysningerne fra Jobcenter … har vi allerede indhentet til sagen, og de ændrer ikke på vores tidligere vurdering. Vi har ikke yderligere kommentarer og afventer Ankenævnets afgørelse."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**Definition af invaliditet**

§ 1. Ret til præmiefritagelse og/eller invalideydelse har den forsikrede der på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin erhvervsevne uden at det skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

§ 2. Nedsættelse af erhvervsevnen, der berettiger til præmiefritagelse og/eller udbetaling af invalideydelse, foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til - bedømt under hensyn til hans nuværende tilstand, hans uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egne er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen, herunder de fremlagte lægelige og kommunale akter, finder nævnet det godtgjort, at klagerens generelle erhvervsevne er nedsat til en tredjedel efter den 1/4 2008. Selskabet har derfor ikke været berettiget til at afvise fortsat præmiefritagelse og udbetaling efter denne dato.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, Danica Pension, skal anerkende, at klagerens generelle erhvervsevne fra den 1/4 2008 er nedsat til en tredjedel, og skal på den baggrund yde ham forsikringsdækning i overensstemmelse hermed.

Poul Sørensen